

Online sessie voor stakeholders: verdiepingslag denkrichtingen voor opwekken van de duurzame energie in de Achterhoek | Gespreksleider deelsessie 1: Stef Tomesen

Datum en tijd:

16-03-2021 | 19.30-21.30 uur

Locatie:

Online via Zoom

Notulist:

Het Notuleercentrum

Aanwezig:

- Gespreksleider plenaire deel: Marcel van Dijk
- Ca. 40 stakeholders regio Achterhoek

Korte plenaire start

De gespreksleider opent de bijeenkomst om 19.30 uur en heet de aanwezigen hartelijk welkom. Frans Langeveld, wethouder bij de gemeente Doetinchem en bestuurlijke trekker van het proces, verzorgt middels een filmpje een inleiding over de RES Achterhoek.

Vervolgens houdt Arie van Beek een presentatie over de stand van zaken en de positie van de RES Achterhoek.

Vragen/opmerkingen naar aanleiding van de presentatie:

- Die 1,35 TWh is tot stand gekomen in het Akkoord van Groenlo, maar waar is het op gebaseerd? De gemeentes interpreteren dit verschillend. Hoe krijg je gemeentes zover dat ze zich aansluiten bij de RES en die in hun eigen beleid gaan hanteren?
Antwoord: De RES is een projectorganisatie die een rijksopdracht uitvoert samen met gemeentes, provincie, waterschap en partners. Het Akkoord van Groenlo is een overeenkomst tussen acht gemeentes, die streefden naar energieneutraliteit. Het RODE-beleid is de uitwerking van het Akkoord van Groenlo. Volgende week zijn er weer informatieavonden voor de raden; daar zullen de gemeentes bijgepraat worden, zodat ze een besluit over de RES 1.0 kunnen nemen.
- De RES gaat niet over projecten die al begonnen zijn. Volgens projectmanager Duenk in de media kan met de lopende projecten de doelstelling voor de Achterhoek al gehaald worden. In hoeverre heeft het dan zin om nu nog mee te praten?
Antwoord: Wellicht is er sprake van miscommunicatie, want met de huidige projecten wordt 30 à 35% van de doelstelling gehaald. Dit komt nog terug in de volgende presentatie.
- Komt dit proces niet (deels) als mosterd na de maaltijd, als voor het project zon de helft al vergund is? Komt het tien jaar oude Akkoord van Groenlo overeen met de huidige doelstellingen van het Klimaatakkoord? Hoe verhoudt de 1,35 TWh zich tot de landelijke doelstelling? Levert de Achterhoek een meer dan evenredige bijdrage?
Antwoord: De 1,35 TWh is gestoeld op de ambitie van de acht gemeentes om energieneutraal te worden. Dit is gebaseerd op een berekening uit 2015. De verwachting is dat er meer nodig is om de doelstelling energieneutraliteit te halen, maar met 1,35 TWh had de raad al ingestemd. Dit is dus continering van bestaand beleid. De vraag of de Achterhoek meer bijdraagt dan gemiddeld, wordt nog in de verslaglegging beantwoord.
- Er wordt gesteld dat de raad geen akkoord heeft gegeven voor het concept RES-bod. Het bod van 1,35 TWh is nog niet ter discussie gesteld. Het is verbazingwekkend dat het straks al wel in Den

Haag ligt. Er wordt gevraagd om een lager RES-bod en om het verschuiven van de tijdslijn voor energieneutraliteit van 2030 naar 2050, gelijk aan de rest van Nederland. De Achterhoek loopt na 2030 een groot risico door het huidige hoge bod. Er wordt protest aangetekend tegen de huidige procesgang.

Dit wordt gesteund door meerdere stakeholders.

Antwoord: Dit is in het Akkoord van Groenlo vastgesteld en daar komt de doelstelling ook vandaan. Het concept RES-bod is nog niet door de raden vastgesteld; dat proces komt in het najaar aan de orde.

- In enkele gemeentes gaat de raad al veel eerder dan het najaar beslissen over het concept-beoordelingsplan van de aanvragen. Over wind en/of zon wordt dan al beslist, maar is dat terecht?

Deze vragen worden gesteund door meerdere stakeholders.

Antwoord: Elke gemeente heeft een eigen afwegingskader, afwegingsmoment en verantwoordelijkheid.

- De RES is het paard achter de wagen spannen. In enkele gemeentes wordt nu een rem gezet op windinitiatieven, waarschijnlijk omdat de windmolens in hun buurt komen. Er zijn ook alternatieven, zoals Zon op Dak; daar moet beter naar gekeken worden. Er wordt een oproep gedaan om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Stef Tomesen en Arie van Beek geven middels een presentatie een toelichting op het proces. Er zijn drie denklijnen opgesteld vanuit de acht verhaallijnen. De sessie van vandaag is bedoeld om input op te halen om van deze denkrichtingen alternatieven te maken. Daarna zal Liander een netwerk-impactanalyse uitvoeren. Vervolgens wordt een voorkeursalternatief opgesteld. De drie alternatieven, die de komende tijd uitgewerkt zullen worden, zijn:

1. Verrijkt RODE-beleid
2. Energieclusters + zonnedaken
3. Spreidingsalternatief

Deelsessie 1

1. Verrijken RODE-beleid

Eerst is er een korte uitleg door de gespreksleider.

De stakeholders benoemen de volgende voordelen, nadelen, barrières en vragen:

- Als het RODE-beleid nog vastgesteld of verrijkt moet worden, vertraagt dat het proces.
- Als het aan de gemeentes overgelaten wordt, zal dat leiden tot een versnipperd landschap. Er wordt door meerdere stakeholders een pleidooi gehouden voor een regionale aanpak.
- Dit alternatief heeft veel impact op het landschap voor de volgende generaties. Het is ingegeven door efficiency en kostenoverwegingen. Dit is een rampscenario; de landschapskwaliteit van de Achterhoek is het slachtoffer. Dit wordt gesteund door meerdere stakeholders.
- Er wordt opgeroepen om, naast kostenoverwegingen en efficiency, ook te luisteren naar de bewoners.
- Gemist wordt de bereidheid van Liander om te investeren in verbetering van het elektriciteitsnetwerk.
- Er is een verschil tussen energieneutraliteit en vermogensneutraliteit. Het is te beperkt om alleen naar de energieopwekking over een jaar te kijken; men moet ook de momentane balans erbij

betrekken, zeker als er geen opslagmogelijkheid is. Het wordt aangeraden om zo snel mogelijk met Liander het Achterhoeknetwerk te modelleren. De beschikbaarheid van wind en zon is beperkt en sluit ook niet altijd aan bij de belastingcurves van de gebruikers, daarom zijn er ook andere opweksystemen nodig.

- Het is een planologische en landschappelijke opgave. In het RODE-beleid ligt de besluitvorming bij de gemeentes, maar in hoeverre hebben die de expertise om zo'n majeure ingreep goed te kunnen beoordelen? Er wordt gevraagd om onafhankelijke deskundigen.
- Men gaat compleet voorbij aan de democratisch gekozen Zonneladder; het wordt nu gestuurd door projectontwikkelaars. Er is geen draagvlak onder de bewoners voor deze strategie en de opgave van 1,35 TWh. Er wordt opgeroepen om geen onomkeerbare ingrepen te doen in het karakteristieke landschap van de Achterhoek.
- Aandacht voor energieopslag wordt hier gemist. De energiecoöperatie is een plan aan het ontwikkelen om warmte op te slaan in buffers.
Antwoord: Bij aanpassing van de strategie zal dit ook een plek krijgen.

De gespreksleider concludeert dat er weinig draagvlak voor dit alternatief is.

2. Energieclusters + zonnedaken en 3. Spreidingsalternatief

Eerst is er een korte uitleg door de gespreksleider.

De stakeholders benoemen de volgende voordelen, nadelen, barrières en vragen:

- Alle gepresenteerde alternatieven hebben (deels) richtingen die men niet op wil, zodat het moeilijk is om een keuze te maken.
Antwoord: Er wordt geen keuze voor een alternatief gemaakt, maar er worden elementen uit alle alternatieven uitgehaald.
- Het maximaal benutten van de industriedaken is positief. Er wordt aandacht gevraagd voor het opwekken van energie in de buurt van het verbruik, bijvoorbeeld door kleinere windmolen op industrieterreinen.
- Er wordt een pleidooi gehouden voor lokale spreiding, omdat dan beter het lokale energienet en lokale evenwicht bekeken kan worden. Als het lokaal is, kan het ook kleinschalig gehouden worden. Waarschijnlijk komt het dan ook sneller tot realisatie van projecten.
- De burgers hebben geen kennis van de RES en weten totaal niet wat hen boven het hoofd hangt.
- Waarom wordt alleen bij alternatief 3 lokaal eigendom genoemd?
Antwoord: Dat kan ook bij 1 en 2. Alleen is het bij kleinschaligheid eenvoudiger om te participeren.
- De AGEM geeft aan dat men ook bij grotere projecten met lokaal eigendom werkt; 50% lokaal eigenaarschap voor de inwoners van de Achterhoek.
- Niet elke grotere ontwikkelaar zit te wachten op participanten, maar als de gemeente of regio duidelijker beleid daarop maakt, zullen de ontwikkelaars dat accepteren.
- Is de impact op het landschap van heel erg veel kleine windmolens niet veel groter? Kleinschalige zonneparken tot 2 MW en 2 hectare worden op dit moment al succesvol bij woonwijken gerealiseerd, met participatie van de bewoners en een goede landschappelijke inpassing.
Antwoord: Bij het spreidingsalternatief wordt gekeken naar middelgroot; 2 tot 3 MW, tiphoogte 140 à 150 meter.
- Grootschalige projecten worden alleen gerealiseerd door een grote initiatiefnemers, waardoor de invloed van de lokale bevolking geminimaliseerd wordt.

- Bij alternatief 2 praten we over windturbines van 5 à 6 MW, 230 tot 250 meter hoog. Dat is niet in te passen in het Achterhoekse landschap. Ook middelgroot heeft nog veel impact op de omwonenden.
- Bij alternatief 3 zou meer gedaan moeten worden met de daken van industriële ondernemingen. De overheid kan dit stimuleren met subsidies.
- Bij de mix van wind en zon zou veel meer naar de mogelijkheden van opslag gekeken moeten worden. Dat vraagt een actievere houding van overheden.
- Er wordt geadviseerd om pas op de plaats te maken, om te onderzoeken of men kan volstaan met 65 TWh. Om de tijd te nemen om voor de periode na 2030 goede alternatieven te zoeken. Om in gesprek te gaan met verzekeraars en te bekijken wat er gedaan kan worden middels subsidieverstrekking.
Dit wordt gesteund door meerdere stakeholders.
- Tot slot nog een oproep: ga uit van draagvlak in plaats van doelstelling.

Korte plenaire afsluiting

De gespreksleider geeft aan dat er belangrijke informatie is opgehaald om mee te nemen in het vervolgtraject van de RES: het opstellen van een voorkeursalternatief.

De deelnemers krijgen in april een gespreksverslag van beide sessies en een uitnodiging voor een vervolgsessie. Ook kan men zich inschrijven voor de nieuwsbrief.

Na het sluiten van deze bijeenkomst is er nog de mogelijkheid om in de chat zaken aan te geven die men nog kwijt wil.

De gespreksleider bedankt iedereen hartelijk voor de input en sluit de bijeenkomst om 21.34 uur.